

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 24 жовтня 2023р.

Львів

№ 63/96-р/к

Справа №63/7-03-9-2023

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Луцька міська рада (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено], юридична адреса: [інформація, доступ до якої обмежено]) не встановивши заборону на торгівлю алкогольними напоями з 22.00 до 8.00, для всіх населених пунктів об'єднаних в Луцьку міську територіальну громаду, або не скасувавши таку заборону на території міста Луцька, створила суб'єктам господарювання, які здійснюють торгівлю алкогольними напоями поза межами міста Луцька, привілейоване становище порівняно з суб'єктами господарювання, які провадять такий вид діяльності у м. Луцьку, внаслідок чого суб'єкти господарювання, здійснюючи діяльність на однакових товарних ринках в межах однієї об'єднаної територіальної громади, не можуть конкурувати на рівних умовах.

За результатами розгляду справи №63/7-03-9-2023 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, бездіяльність Луцької міської ради, що призвела до встановлення з 25 жовтня 2019 року до 22 березня 2022 року різних умов здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання, які є конкурентами на ринку роздрібною торгівлі алкогольними напоями в межах території Луцької міської територіальної громади, визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення, розглянувши матеріали справи №63/7-03-9-2023 про порушення Луцькою міською радою законодавства про захист економічної конкуренції та подання з попередніми висновками Відділу досліджень і розслідувань в Волинській області Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 10.10.2023р. №63-03/179п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) від 26.01.2023 №63/9-рп/к розпочато розгляд справи №63/7-03-2023, у зв'язку з наявною

бездіяльністю Луцької міської ради, що призвела до встановлення з 25 жовтня 2019 року до 22 березня 2022 року різних умов здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання, які є конкурентами на ринку роздрібної торгівлі алкогольними напоями в межах території Луцької міської територіальної громади, ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

- (2) Відділення листом від 27.01.2023 року №63-02/144 надіслало Луцькій міській раді (надалі- Міська рада) посвідчену копію розпорядження від 26.01.2023 р. №63/9-рп/к про початок розгляду справи №63/7-03-9-2023 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (3) Міська рада листом від 08.03.2023 № 1.1-5/1000/2023 надала реагування на розпорядження від 26.01.2023 р. №63/9-рп/к про початок розгляду справи №63/7-03-9-2023 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (4) Листом від 10.10.2023 № 63-02/2283 Відділення надіслало Міській раді посвідчену копію подання про попередні висновки від 10.10.2023р. № 63-03/179п у справі № 63/7-03-9-2023.

2. ВІДПОВІДАЧ

- (5) Відповідачем є Луцька міська рада (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено], юридична адреса: [інформація, доступ до якої обмежено]) включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою - орган місцевого самоврядування.
- (6) Міська рада згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань зареєстрована 29.11.2006, дата запису: 07.12.2006, номер запису: [інформація, доступ до якої обмежено]. Основним видом діяльності є [інформація, доступ до якої обмежено].
- (7) Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 року №708-р місто Луцьк є адміністративним центром Луцької міської територіальної громади, до складу якої входять наступні територіальні громади: Жидичинська, Заборольська, Іванчицівської, Княгининівська, Одерадівська, Озерцівська, Прилуцька, Шепельська сільські ради та Рокинівська селищна рада.
- (8) Луцька міська територіальна громада вперше утворена 25 жовтня 2019 року шляхом об'єднання Луцької міської територіальної громади з Прилуцькою сільською територіальною громадою Ківерцівського району згідно з рішенням Міської ради від 25.09.2019 №63/43.
- (9) Відповідно до частини четвертої статті 8 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» юридична особа - сільська, селищна, міська рада, розміщена в адміністративному центрі об'єднаної територіальної громади, є правонаступником прав та обов'язків всіх юридичних осіб - сільських, селищних, міських рад, обраних територіальними громадами, що об'єдналися, з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою.

- (10) Відповідно до статті 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (надалі - Закон) територіальна громада, міська рада та її виконавчий комітет входять до системи органів місцевого самоврядування та діють за принципом розподілу повноважень у порядку і межах, визначених цим та іншими законами.
- (11) На території Луцької міської територіальної громади повноваження органу місцевого самоврядування здійснюють Міська рада та її виконавчі органи.

3. НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (12) Частиною другою статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (13) Згідно з частиною третьою статті 24 Закону органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, прийнятими в межах їх компетенції.
- (14) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (15) Згідно з статтею 73 Закону акти ради, міського голови, виконавчого комітету, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.
- (16) Статтею 143 Конституції України встановлено, зокрема, що територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону, утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.
- (17) Пунктом 44-1 частини першої статті 26 Закону визначено, що до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад відноситься, зокрема, встановлення заборони продажу пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових суб'єктами господарювання (крім закладів ресторанного господарства) у визначений час доби в межах території відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Ця норма набрала чинності 25 квітня 2018 року.
- (18) Відповідно до пункту 13 частини першої статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військові адміністрації (у разі їх утворення) на час дії правового режиму воєнного стану можуть забороняти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, торгівлю зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі.

- (19) Відповідно до пункту 4 Порядку заборони торгівлі зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року №1457 наказом військового командування та військової адміністрації (у разі її утворення) визначається час введення та строк дії заборони торгівлі зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі, в межах території, на якій вводиться воєнний стан.

4. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (20) Рішенням Міської ради від 20.04.2011 №9/23 [інформація, доступ до якої обмежено] (зі змінами, внесеними рішенням Міської ради від 30.04.2014 №59/138) (далі - Рішення №9/23) встановлено заборону продажу пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових (далі – алкогольні напої) усім суб'єктам господарювання (крім закладів ресторанного господарства) в нічний час (з 22.00 год до 08.00 год) - в межах території відповідної адміністративно-територіальної одиниці - м. Луцька.
- (21) Водночас, повноваження органів місцевого самоврядування щодо встановлення заборони продажу алкогольних напоїв були визначені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання органам місцевого самоврядування повноважень встановлювати обмеження продажу пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових» від 22.03.2018 №2376-VIII, який набрав чинності 25.04.2018 року.
- (22) Луцька міська територіальна громада з 25.10.2019 року об'єднала території дев'яти сільських рад та одну селищну раду Луцького району Волинської області (всього 34 села, з яких десять територіально межують з містом Луцьк).
- (23) Зміни до Рішення №9/23 Міською радою не вносилися, відтак на інші населені пункти Луцької міської територіальної громади, крім м. Луцька, не розповсюджується заборона торгівлі алкогольними напоями з 22.00 до 8.00 години. Тобто, впритул до меж м. Луцька знаходяться заклади торгівлі у яких можна придбати алкогольну продукцію після 22-ї години, наприклад, АЗС різних форм власності у різних виїздах із міста.
- (24) Отже, суб'єкти господарювання однієї частини територіальної громади, здійснюючи торгівлю алкогольними напоями не обмежені Міською радою у своїй діяльності, внаслідок чого такі суб'єкти господарювання можуть здобувати переваги над суб'єктами господарювання, розміщеними в іншій частині територіальної громади - місті Луцьку, не завдяки власним досягненням, а внаслідок бездіяльності Міської ради, що створює нерівні умови в конкуренції.
- (25) Міська рада, не встановивши заборону на торгівлю алкогольними напоями з 22.00 до 8.00, для всіх населених пунктів об'єднаних в Луцьку міську територіальну громаду, або не скасувавши таку заборону на території міста Луцька, створила суб'єктам господарювання, які здійснюють торгівлю алкогольними напоями поза межами міста Луцька, привілейоване становище порівняно з суб'єктами господарювання, які провадять такий вид діяльності у м. Луцьку, внаслідок чого суб'єкти господарювання,

здійснюючи діяльність на однакових товарних ринках в межах однієї об'єднаної територіальної громади, не можуть конкурувати на рівних умовах.

- (26) Бездіяльність Луцької міської ради, що призвела до встановлення різних умов здійснення господарської діяльності конкурентам на території Луцької міської територіальної громади в частині режиму їх роботи містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції.
- (27) На підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» адміністративною колегією Відділення були надані Луцькій міській раді рекомендації від 11.11.2021 року №63/85-рк/к про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції (далі - Рекомендації).
- (28) Реагуючи на Рекомендації виконавчий комітет Луцької міської ради листом від 02.02.2022 №1.1-5/487/2022 повідомив, що проєкт регуляторного акту - рішення міської ради [інформація, доступ до якої обмежено] включено в план діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів на 2022 рік (рішення Луцької міської ради від 27.01.2022 №25/67).
- (29) У відповідь на лист Відділення від 15.08.2022 №63-02/1427 виконавчий комітет Міської ради листом від 06.09.2022 №1.1-5/3362/2022 повідомив про вжиття заходів, спрямованих на припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а саме, що у вересні 2022 року буде опубліковано проєкт рішення міської ради «Про внесення змін до рішення міської ради від 20.04.2011 №9/23 [інформація, доступ до якої обмежено] та розпочато регуляторну процедуру відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».
- (30) В доповнення до вищенаведеного листа виконавчий комітет Міської ради листом від 04.10.2022 №1.1-5/3716/2022 повідомив: «що постійна комісія з питань реалізації державної регуляторної політики у виконавчих органах міської ради, засідання якої відбулося 29.09.2022, вирішила, що проєкт рішення міської ради [інформація, доступ до якої обмежено] в період воєнного стану не відповідає статті 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», як такий, що не є доцільним для ухвалення. Причиною такого рішення є наявна заборона, введена наказом Волинської обласної військової адміністрації від 22.03.2022 №52 на території Волинської області, торгівлі алкогольними напоями та речовинами виробленими на спиртовій основі, включаючи пиво, вино та слабоалкогольні напої у період запровадження комендантської години.
- (31) Волинська обласна військова адміністрація наказом від 22.03.2022 №52 [інформація, доступ до якої обмежено] скасувала заборону торгівлі алкогольними напоями й речовинами, виробленими на спиртовій основі, включаючи пиво, вино та слабоалкогольні напої, крім періоду запровадженої комендантської години. З 28 вересня 2022 року на території Волинської області діє комендантська година з 24.00 до 5.00 години ранку.
- (32) При цьому слід зазначити, що заборона Волинської обласної військової адміністрації торгівлі алкогольними напоями й речовинами під час комендантської години (з 24.00

до 05.00) зупинила дію Рішення №9/23, що не спростовує встановлення Міською радою нерівних умов в конкуренції на ринку роздрібної торгівлі пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та тютюнових виробів в межах території, приєднаної до м. Луцька, зокрема, Прилуцької сільської ради з 25 жовтня 2019 року та ще 7-ми сільських рад з 12 червня 2020 року до 22 березня 2022 року.

- (33) Наведене підтверджує встановлення Міською радою нерівних умов в конкуренції на ринку роздрібної торгівлі пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових в межах Луцької міської територіальної громади в період з 25 жовтня 2019 року до 22 березня 2022 року.
- (34) Реагуючи на розпорядження Відділення від 26.01.2023 р. №63/9-рп/к про початок розгляду справи №63/7-03-9-2023 виконавчий комітет Міської ради листом від 08.03.2023 №1.1-5/1000/2023 повідомив, що регуляторну процедуру щодо проєкту рішення міської ради [інформація, доступ до якої обмежено] буде розпочато після припинення/скасування воєнного стану.
- (35) Виконавчий комітет Міської ради листом від 22.10.2023 №1.1-5/4634/2023 надав пояснення до подання з попередніми висновками у справі №63/7-03-9-22023, зокрема, що встановлення однакових умов здійснення господарської діяльності суб'єктам господарювання - конкурентам на ринку роздрібної торгівлі алкогольними напоями в межах території Луцької міської територіальної громади буде розпочато в тримісячний строк з дня відміни воєнного стану в Україні або відміни комендантської години в Волинській області.

5. ВИСНОВОК У СПРАВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

- (36) Відповідно до частини першої та третьої статті 42 Конституції України кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.
- (37) Статтею 4 Закону визначено, що одним із основних принципів місцевого самоврядування є законність. Отже, реалізація Міською радою покладених на неї повноважень має здійснюватися з дотриманням вимог законодавства України, в тому числі Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (38) Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюється органами Антимонопольного комітету України.
- (39) Таким чином, органи Антимонопольного комітету України здійснюють державний контроль за створенням конкурентного середовища, у сфері роздрібної торгівлі, зокрема, включно пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових на засадах пріоритету прав споживачів.
- (40) Згідно з частиною першою статті 4 Закону України "Про захист економічної конкуренції" державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, у тому числі, органами місцевого самоврядування.

- (41) Визначення поняття економічної конкуренції передбачене статтею 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме економічна конкуренція (конкуренція) - змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (42) Тобто, виконання органами місцевого самоврядування зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.
- (43) Недотримання зазначених принципів призводить до обмеження конкуренції та, відповідно, до нездійснення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснення яких є одним із заходів, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.
- (44) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.
- (45) Згідно з приписами частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь - які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (46) Отже, матеріалами справи доведено, що бездіяльність Луцької міської ради, яка призвела до встановлення з 25 жовтня 2019 року до 22 березня 2022 року різних умов здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання, які є конкурентами на ринку роздрібною торгівлі алкогольними напоями в межах території Луцької міської територіальної громади, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

Враховуючи наведене, на підставі статей 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктів 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції

України 30.03.2001 за №291/5482 (зі змінами і доповненнями), пункту 23 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правил розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р (зі змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати бездіяльність Луцької міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено], юридична адреса: [інформація, доступ до якої обмежено]), що призвела до встановлення з 25 жовтня 2019 року до 22 березня 2022 року різних умов здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання, які є конкурентами на ринку роздрібною торгівлі алкогольними напоями в межах території Луцької міської територіальної громади, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15, пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які можуть призвести до обмеження конкуренції.

2. Луцькій міській раді припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом встановлення однакових умов здійснення господарської діяльності суб'єктам господарювання - конкурентам на ринку роздрібною торгівлі алкогольними напоями в межах території Луцької міської територіальної громади в тримісячний строк з дня відміни воєнного стану в Україні або відміни комендантської години в Волинській області.

Згідно з частиною першою статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова Колегії,
Голова Відділення

Андрій КАШНІКОВИЧ